

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“МЕНЕДЖМЕНТ
ЮРИДИЧНОЇ ФІРМИ”

Харків
2013

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”

Електронна копія

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“МЕНЕДЖМЕНТ
ЮРИДИЧНОЇ ФІРМИ”

(освітньо-кваліфікаційний рівень “Магістр”,
спеціальність 8.03040101 “Правознавство”)

для студентів V курсу господарського факультету

*Затверджено вченою радою університету
(протокол № 5 від 29.01.2013 р.)*

Харків
2013

Програма навчальної дисципліни “Менеджмент юридичної фірми” (освітньо-кваліфікаційний рівень “Магістр”, спеціальність 8.03040101 “Правознавство”) для студентів V курсу господарського факультету / уклад.: Л. С. Шевченко, О. С. Марченко, О. В. Овсієнко. – Х. : Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2013. – 11 с.

У к л а д а ч і: Л. С. Шевченко,
О. С. Марченко,
О. В. Овсієнко

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою
університету (протокол № 2 від 14.02.2013 р.)*

ВСТУП

Предметом навчальної дисципліни “Менеджмент юридичної фірми” є закони, закономірності, принципи, функції, форми і методи цілеспрямованої діяльності людей у процесі управління соціально-економічними процесами на рівні організації (юридичної фірми).

Метою викладання навчальної дисципліни є засвоєння студентами основ сучасної теорії менеджменту, формування у них загальних уявлень про менеджмент як науку, самостійний вид професійної діяльності, процес та орган управління. При цьому майбутнім фахівцям з права необхідно отримати спеціальні знання, вміння та навички управління юридичною фірмою на різних рівнях та посадах, усвідомити особливості менеджменту в сфері юридичного обслуговування бізнесу.

Специфіка освітньої професійної програми навчання студентів вищих навчальних закладів за спеціальністю “Правознавство” зумовлює зв’язок навчальної дисципліни “Менеджмент юридичної фірми” з дисциплінами економічної теорії, економіки підприємства, а також трудового, господарського, фінансового, адміністративного і кримінального права.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

знати соціально-економічні умови виникнення й розвитку менеджменту; сучасні концепції менеджменту; принципи і методи менеджменту, специфіку їх застосування в юридичній фірмі; закономірності розвитку юридичної фірми як організації та об’єкта менеджменту; особливості організації юридичного консалтингу; загальний зміст стратегічного планування, організації, мотивації, контролю, координації та інших функцій менеджменту, специфіку їх реалізації в юридичній фірмі; сутність процесів комунікації та прийняття управлінських рішень; основні моделі та технології менеджменту, закономірності їх використання в юридичній фірмі;

уміти застосовувати теоретичні положення менеджменту в роботі юридичної фірми; здійснювати аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища фірми, ринку юридичних послуг; управляти розвитком юридичної фірми як організації; реалізувати на практиці основні функції менеджменту; обирати та використовувати оптимальні моделі керівництва юридичною фірмою та підлеглими; формувати команди та застосовувати принципи прийняття управлінських рішень у юридичному консалтингу; здійснювати ефективну кадрову політику та політику нарощування знань; самостійно підвищувати свою кваліфікацію та поповнювати знання в галузі менеджменту.

З М І С Т

Р о з д і л I. МЕНЕДЖМЕНТ ЮРИДИЧНОЇ ФІРМИ: СУТНІСТЬ ТА ФУНКЦІЇ

1. Сучасна концепція менеджменту та її використання в юридичній діяльності

Визначення менеджменту. Менеджмент як самостійний вид професійної діяльності. Менеджмент як процес управління. Поняття стратегічного, оперативного і ситуаційного менеджменту. Основні сфери і функції менеджменту. Менеджмент як категорія людей та орган управління. Менеджмент як наука та навчальна дисципліна.

Соціально-економічні умови виникнення і розвитку менеджменту. Школа наукового управління. Фордизм. Класична (адміністративна) школа. Школа “людських відносин” (неокласична школа). Школа “поведінкових наук”. Кількісна (нова) школа науки управління. Ресурсна теорія. Концепція менеджменту знань. Теорія організації, що навчається. Процесний, системний та ситуаційний підходи до управління.

Роль менеджменту у забезпеченні ефективності практичної юридичної діяльності. Головні завдання навчальної дисципліни “Менеджмент юридичної фірми”.

2. Юридична фірма як організація та об’єкт менеджменту

Юридична фірма як підприємницька інтелектуальна організація. Юридичні послуги: ознаки та види. Юридичні послуги-функції. Юридичні послуги консультативного типу. Економіко-організаційні особливості підприємницької діяльності юридичної фірми.

Внутрішнє та зовнішнє середовище юридичної фірми. Зміст та основні фактори внутрішнього середовища фірми. Елементи зовнішнього мікросередовища і макросередовища та їх вплив на діяльність юридичної фірми.

Життєвий цикл юридичної фірми та його стадії.

Культура юридичної організації. Рівні організаційної культури. Методи підтримки культури юридичної фірми.

Соціальна відповідальність організації (менеджменту) у сфері юридичних послуг: сутність, моделі, форми. Кодекси соціальної відповідальності та їх зміст. Технології pro-bono в юридичному консалтингу.

3. Інформація та комунікації. Прийняття управлінських рішень менеджерами юридичної фірми

Інформаційне забезпечення діяльності юридичної фірми. Інформація, її види та роль у менеджменті. Класифікація інформації. Система обміну інформацією.

Комунікаційний процес у юридичній сфері. Сутність, види і форми комунікацій. Перешкоди в комунікаціях. Основні елементи та етапи комунікаційного процесу.

Прийняття управлінських рішень менеджерами юридичної фірми. Сутність і види управлінських рішень. Основні вимоги до прийняття управлінського рішення. Методи, моделі та етапи прийняття управлінського рішення. Методика аналізу АБВ. Організація та контроль виконання управлінських рішень в юридичній фірмі.

4. Функції менеджменту та їх реалізація в юридичній сфері

Планування діяльності юридичної фірми. Місія та цілі організації в юридичній сфері. Формулювання і реалізація стратегії діяльності фірми. Базові стратегії розвитку юридичної фірми. Планування реалізації стратегії. Види, завдання і методи розроблення планів.

Делегування повноважень і відповідальності в юридичній фірмі. Поняття структури організації та структури управління. Елементи проектування організації. Вертикальний та горизонтальний поділ праці. Типи структур управління. Форму-

вання управлінської структури юридичної фірми.

Мотивація працівників юридичної фірми. Загальна модель мотивації. Змістовні теорії мотивації. Процесуальні теорії мотивації. Мотиваційна теорія підкріплення. Методи матеріальної і нематеріальної мотивації та особливості їх використання в юридичній сфері.

Контроль і вимірювання результатів роботи персоналу юридичної фірми. Сутність і зміст контролю. Види контролю. Процес контролю. Поведінкові аспекти контролю. Характеристики ефективного контролю.

Р о з д і л ІІ. ОСНОВНІ НАПРЯМИ УПРАВЛІННЯ ЮРИДИЧНОЮ ФІРМОЮ

5. Маркетинговий менеджмент юридичної фірми

Ринок юридичних послуг. Маркетинг юридичних послуг та його складові. Особливості маркетингового менеджменту юридичної фірми.

Пропозиція на ринку юридичних послуг. Основні суб'єкти пропозиції юридичних послуг. Цінові та нецінові фактори пропозиції. Сегментування ринку юридичних послуг. Особливості конкуренції у сегменті стандартних та спеціальних юридичних послуг.

Попит на юридичні послуги. Цінові та нецінові фактори попиту на ринку юридичних послуг. Можливості стимулювання попиту: створення позитивного іміджу компанії, залучення клієнтів до виконання пропагандистських функцій, здійснення особистих продажів, підтримка зв'язків з громадськістю.

Ціна юридичних послуг. Форми оплати юридичних послуг: гонорарна, погодинна, фіксована оплата. Особливості оплати юридичних послуг в різних країнах світу. Фактори ціноутворення на ринку юридичних послуг.

6. Кадровий менеджмент юридичної фірми. Управління знаннями у сфері юридичного консалтингу

Кадрова політика юридичної фірми як інтелектуальної організації. Методи підбору кадрів та забезпечення необхідної кваліфікації. Формування команд. Підвищення рівня професійної підготовки персоналу. Умови закріплення фахівців у фірмі. Регулювання соціально-психологічного клімату в юридичній фірмі.

Юридичний консалтинг: сутність та технологія. Характерні ознаки юридичного консалтингу. Організація юридичного консалтингу. Юристи – фізичні особи. Фірми – юридичні особи. Нішеві та універсальні компанії. Принципи роботи юридичних консалтингових фірм. Використання брендів у юридичному консалтингу. Світові та національні традиції створення юридичних брендів.

Менеджмент знань як центральна ланка управління у сфері юридичного консалтингу.

7. Репутаційний менеджмент юридичної фірми

Ділова репутація як нематеріальний актив юридичної фірми. Репутаційний капітал. Вартість ділової репутації (гудвіл) та способи її визначення.

Управління діловою репутацією юридичної фірми. Аудит репутації. Моніторинг публічної думки про діяльність юридичної фірми. Виявлення репутаційних ризиків в юридичній діяльності. Розроблення стратегії формування позитивної ділової репутації фірми. Підтримка і захист ступеня довіри і лояльності споживачів юридичних послуг та інших контактних аудиторій до юридичної фірми.

8. Ситуаційний менеджмент в юридичній сфері

Сутність, джерела та причини виникнення проблемних

ситуацій в юридичних організаціях. Класифікація ситуацій. Мета, завдання і методи ситуаційного менеджменту.

Сутність, джерела і види ризиків юридичної діяльності. Визначення границь і зони господарського ризику для юридичної фірми. Керування ризиками в проблемних ситуаціях. Роль випадку в зміні позицій фірми на ринку юридичних послуг.

Кризові ситуації в юридичній організації: характеристика, причини й ознаки. Шляхи виходу юридичної фірми з кризової ситуації. Методи і прийоми розв'язання проблемних ситуацій. Керування стратегічними ситуаціями. Керування в кризовій ситуації. Психологічні проблеми і моделі ситуаційного лідерства.

9. Управління організаційними змінами. Менеджмент розвитку юридичної фірми

Організаційні зміни в юридичній фірмі. Природа та класифікація організаційних змін. Управління змінами в організації. Сприйняття організаційних змін персоналом юридичної фірми. Причини і форми опору змінам в організації. Способи подолання опору організаційним змінам. Залучення працівників до управління юридичною фірмою.

Менеджмент розвитку юридичної фірми: сутність, критерії, функції. Основні моделі і напрями розвитку юридичної фірми.

Критерії та показники ефективності управління юридичною фірмою. Визначення економічної ефективності управлінської праці.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Антошкіна Л. І. Стратегічний менеджмент: курс лекцій : [навч. посіб.] / Л. І. Антошкіна, В. І. Амелькін. – Донецьк : Юго-Восток, 2009. – 228 с.

Бондар О. В. Ситуаційний менеджмент : навч. посіб. [Електрон. ресурс] / О. В. Бондар. – К. : Центр учб. л-ри, 2012. – 388 с. – Режим доступу : http://www.big-library.com.ua/book/46_Situaciinii_menedjment

Виханский О. С. Менеджмент : учеб. / О. С. Виханский, А. И. Наумов. – М. : Экономистъ, 2008. – 670 с.

Марченко О. С. Риннок юридичного консалтингу в умовах інноваційного розвитку національної економіки : моногр. / О. С. Марченко. – Х. : Кортес-2001, 2007. – 132 с.

Михалева Е. П. Менеджмент : конспект лекцій / Е. П. Михалева. – 2-е изд. – М. : Юрайт, 2011. – 192 с.

Рульєв В. А. Менеджмент : навч. посіб. / В. А. Рульєв, С. О. Гуткевич. – К. : Центр учб. л-ри, 2011. – 312 с.

Федулова Л. І. Менеджмент організацій : підруч. / Л. І. Федулова, І. В. Сокирник, В. В. Стадник та ін.; за ред. Л. І. Федулової. – К. : Либідь, 2004. – 448 с.

Хохуляк О. О. Риннок юридичних послуг в Україні: проблеми та перспективи розвитку / О. О. Хохуляк // Сталій розвиток економіки. – 2011. – № 7. – С. 39-44.

Шевченко Л. С. Конкурентная диагностика фирмы: концепция, содержание, методы : [моногр.] / Л. С. Шевченко, В. И. Торкатюк, Н. А. Кизим, А. Л. Шутенко. – Харьков : ИД ИНЖЭК, 2008. – 240 с.

Шевченко Л. С. Конкурентне управління : навч. посіб. – Х. : Еспада, 2004. – 520 с.

Шевченко Л. С. Менеджмент: навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, С. М. Макуха та ін.; за заг. ред. Л. С. Шевченко. – Х. : Право, 2013. – 216 с.

Школа І. М. Ознаки юридичної послуги як об'єкта комерційної діяльності / І. М. Школа, О. О. Хохуляк // Вісн. Чернів. торг.-екоп. ун-ту. – 2012. – № 2. – С. 256-262.

Навчальне видання
Електронна копія

ПРОГРАМА

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “МЕНЕДЖМЕНТ ЮРИДИЧНОЇ ФІРМИ”

(освітньо-кваліфікаційний рівень “Магістр”,
спеціальність 8.03040101 “Правознавство”)

для студентів V курсу господарського факультету

У к л а д а ч і: ШЕВЧЕНКО Людмила Степанівна,
МАРЧЕНКО Ольга Сергіївна,
ОВСІЄНКО Ольга Вікторівна

Відповідальна за випуск *Л. С. Шевченко*

Редактор *Л. М. Рибалко*
Комп'ютерна верстка *Л. П. Лавриненко*

План 2013

Підп. до друку 08.02.2013. Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсетний.
Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 0,68. Облік.-вид. арк. 0,28. Вид. № 290.
Тираж 50 прим. Зам. № 4591. Ціна договірна.

Редакційно-видавничий відділ
Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.

Друкарня
Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.